

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 26/26097-1
Saksbehandler Karl Axel Moen

Utvalg	Møtedato
Oppvekst- og kulturutvalget	10.09.2026
Formannskapet	17.09.2026
Bystyret	24.09.2026
Administrasjonsutvalget	17.09.2026

Evaluering og videre organisering av ferie-SFO

Kommunedirektørens forslag til vedtak

- 1. Evalueringen av vedtakspunkt 2 fra 13. mars 2025 tas til orientering.*
- 2. Ferie-SFO videreføres og organiseres innenfor gjeldende forskrift. SFO-enhetene kan samarbeide i ferier når lokale forhold tilsier at dette er en hensiktsmessig og forsvarlig løsning.*
- 3. Ordningen med samling av ferie-SFO på et minimum antall faste steder videreføres ikke som generell modell for kommunen.*

Sammendrag

I vedtakspunkt 2 fra 13. mars 2025 ble det vedtatt at ferie-SFO i Arendal kommune ikke skulle avvikles. Kommunedirektøren ble samtidig bedt om å se på muligheten for å samle tilbudet på minst tre steder i kommunen - øst, vest og sentrum - i tillegg til tilbudet ved Lunderød skole og ressurscenter. Det skulle også vurderes om regelverket ga mulighet for betaling ved manglende oppmøte og for egenbetaling fra foresatte med økonomisk mulighet.

Denne saken evaluerer gjennomføringen i skoleåret 2025-2026. Evalueringen bygger på spørreundersøkelser, erfaringer fra barn, foresatte, ansatte og SFO-ledere, økonomiopplysninger og oppmøte- og bemanningsregistreringer.

Erfaringene er sammensatte. Noen SFO-er har fått samarbeid og samlokalisering til å fungere godt. Andre beskriver utfordringer knyttet til trygghet, store grupper, logistikk, kjennskap til barna og oppfølging av barn med særskilte behov. En tydelig positiv virkning er at ansatte har blitt kjent på tvers av skolene, sett andre SFO-ers praksis og delt erfaringer som kan bidra til faglig utvikling.

Det kan ikke dokumenteres at organiseringen har gitt en samlet økonomisk besparelse. Kommunedirektøren anbefaler derfor en fleksibel organisering innenfor gjeldende forskrift, der SFO-enhetene kan samarbeide når dette gir reelle fordeler, uten at samlokalisering gjøres obligatorisk for alle.

Bakgrunn (Fakta)

Bakgrunnen for vedtaket var et ønske om å opprettholde ferie-SFO og samtidig undersøke om mer samlet drift kunne gi bedre ressursutnyttelse. Vedtaket pekte på minst tre geografiske tilbudssteder, men forutsatte at tilbudet ved Lunderød skole og ressurscenter skulle komme i tillegg.

Som oppfølging ble ferie-SFO gjennomført med samarbeid og samlokalisering mellom flere SFO-enheter i ulike ferieperioder gjennom skoleåret 2025-2026. Organiseringen har variert mellom områdene fordi avstander, barnetall, lokaler, kapasitet og barnas behov er forskjellige.

Det ble gjennomført spørreundersøkelser etter ferie-SFO i uke 26 og 27. Undersøkelsene omfattet svar fra 63 ansatte og 363 foresatte. Av de foresatte oppga 183 at de hadde benyttet tilbudet, mens 179 oppga at de ikke hadde benyttet det. Erfaringene er senere drøftet i SFO-ledermøter og lokale evalueringsgrupper og supplert med registreringer fra flere ferieperioder.

Saksopplysninger

Evalueringen gjelder skoleåret 2025–2026 og bygger på spørreundersøkelser, erfaringer fra SFO-ledere og ansatte samt oppmøte- og bemanningsregistreringer, samt regnskapsgjennomgang. Tilbakemeldingene viser både positive erfaringer med samarbeid og erfaringsdeling og utfordringer knyttet til logistikk, ukjente omgivelser og oppfølging av barn som trenger faste rammer.

Sommer-SFO i 2025 omfattet 16 skoler organisert i fire soner, med fem driftssteder i hver av de to ukene. For høst- og juleferien viser de tilgjengelige registreringene 784 faktiske barnedager av 1 215 påmeldte barnedager. Om lag 35 prosent av de påmeldte barnedagene ble dermed ikke benyttet. Materialet omfatter ikke alle skoler og ferieperioder, men dokumenterer en tydelig forskjell mellom påmelding og faktisk oppmøte.

Regnskapet skiller ikke ut ferie-SFO som eget tiltak, og enkelte føringer av ansatte mellom skole og SFO påvirker tallgrunnlaget. Det er derfor ikke mulig å dokumentere at samlokaliseringen har gitt en samlet økonomisk besparelse.

Vurderinger

Erfaringer fra barn, foresatte og ansatte

Tilbakemeldingene viser at mange barn har trivdes i ferie-SFO. Flere har fått nye venner og deltatt i et større lekemiljø. Der vertsskolen har egnede lokaler, samarbeidet er godt planlagt og barna møter kjente voksne, kan et samlet tilbud gi gode rammer for aktivitet og fellesskap.

Samtidig er erfaringene delte. For noen barn er nye omgivelser, ukjente voksne og større grupper krevende. Dette gjelder særlig yngre barn og barn som trenger forutsigbarhet, tett oppfølging eller individuelt tilpassede rammer. Foresatte har også pekt på reisevei, levering og henting, informasjonsflyt og usikkerhet om hvordan barnas behov blir ivaretatt.

I den tidligere oppsummeringen av spørreundersøkelsen blant foresatte som ikke benyttet tilbudet, ble 21 prosent knyttet til utrygghet ved nytt sted og ukjent personale, 14 prosent til barnets behov for faste rammer og 10 prosent til logistikk og transport.

Ansatte og SFO-ledere beskriver både gevinster og belastninger. Samarbeid kan gi støtte ved fravær og mulighet til å samle kompetanse. På den andre siden kan store barnegrupper og begrenset kjennskap til barn fra andre skoler gjøre oppfølgingen mer krevende. Vertsskolen får også et større ansvar for praktisk drift, lokaler, utstyr og kommunikasjon.

Faglig samarbeid på tvers

En av de tydeligste positive erfaringene er den faglige kontakten mellom ansatte fra ulike SFO-er. De ansatte har fått innblikk i andre enheters aktiviteter, rutiner og arbeidsmåter. Dette har bidratt til erfaringsdeling og til at ansatte og ledere har blitt bedre kjent på tvers av skolene.

Denne gevinsten er ikke avhengig av at alle SFO-er samles i alle ferieperioder. Faglig samarbeid, hospitering og deling av gode løsninger kan videreføres også i en fleksibel modell. Erfaringene fra områder der samlokalisering fungerer godt, kan tas vare på uten at samme organisering pålegges alle.

Oppmøte og bemanning

Sommeroversikten for 2025 omfatter 16 skoler organisert i fire soner. Ferie-SFO ble gjennomført ved fem driftssteder i uke 26 og fem driftssteder i uke 27. Enkelte vertsskoler var ulike fra uke til uke. Registreringene viser samlet 784 faktiske barnedager av 1 215 påmeldte barnedager. Det innebærer at om lag 35 prosent av de påmeldte barnedagene ikke ble benyttet. Dette viser en tydelig driftsutfordring: SFO kan i realiteten ende opp med å bemanne for barn som er meldt på, selv om det faktiske oppmøtet ofte blir lavere.

For å redusere unødvendig bemanning bør ferie-SFO planlegge ut fra historisk faktisk oppmøte, påmeldingstall og barnas kjente behov, med en forsvarlig sikkerhetsmargin. Dersom oppmøtet avviker fra planlagt nivå, bør berørte SFO-er ta kontakt og omfordele ansatte når dette er praktisk mulig og faglig forsvarlig. Løsningen må ivareta barn med behov for tett oppfølging og de rammene som gjelder for arbeidstid og bemanning.

Foreldrebetaling og manglende oppmøte

Utfordringen ved manglende oppmøte er reell fordi bemanningen planlegges ut fra påmeldingen. Kommunedirektøren anbefaler likevel ikke et gebyr. Dagens lokale forskrift og betalingsregler har ingen bestemmelse om et særskilt gebyr ved uteblivelse, og et slikt krav kan ikke innføres gjennom administrative rutiner.

Fra 1. august 2026 har elever på 1.-3. trinn en nasjonalt fastsatt rett til 12 timer gratis SFO per uke, også når kommunen tilbyr SFO i skoleferier. Et gebyr knyttet til en feriedag som allerede inngår i plassen vil derfor reise krevende spørsmål om hvilke timer som er gratis, moderasjon, likebehandling og om betalingen i realiteten blir en sanksjon med uklare rammer. Kommunedirektøren anbefaler at utfordringen i stedet håndteres gjennom statistisk bemanningsplanlegging og praktisk omfordeling av ansatte mellom SFO-er. Dersom oppmøte er fulltallig, tar SFO-leder direkte kontakt med en annen SFO for å allokere ansatte.

Ny lokal forskrift og videre organisering

Forskriften som gjelder fra 1. august 2026 fastsetter at det er påmelding til ferie-SFO, og at flere SFO-enheter kan samarbeide i ferier og fridager. Ordlyden gir adgang til samarbeid, men pålegger ikke enhetene å samlokalisere tilbudet. Forskriften støtter dermed en fleksibel modell der organiseringen kan tilpasses lokale forhold.

Samarbeid kan være hensiktsmessig når avstandene er korte, lokalene er egnet, barngruppen er oversiktlig og det sikres kjente voksne og nødvendig kompetanse. Andre steder kan drift ved egen SFO være den beste løsningen. I begge tilfeller må barnas trygghet, et forsvarlig tilbud og god ressursbruk ligge til grunn.

Økonomiske konsekvenser

Regnskapet for skoleåret 2025-2026 omfatter hele SFO-virksomheten og skiller ikke ut ferie-SFO som eget tiltak. Det er derfor ikke mulig å beregne en presis økonomisk effekt av samlokaliseringen. Tallgrunnlaget påvirkes også av at ansatte i deler av perioden er flyttet eller ført mellom skole og SFO. Bemanningsoversiktene viser enkelte lokale gevinster, blant annet bedre ferieavvikling og redusert behov for vikar. Disse gevinstene lar seg ikke omsette til en dokumentert samlet innsparing for kommunen.

Kommunedirektørens samlede vurdering er derfor at det ikke kan påvises at samling av ferie-SFO på et minimum antall steder har gitt de forventede besparelsene. Det kan

samtidig ikke utelukkes at enkelte lokale samarbeid har gitt bedre ressursutnyttelse. Økonomi gir dermed ikke grunnlag for å videreføre en fast, sentralisert modell for hele kommunen.

Driftsmessige konsekvenser

En fleksibel organisering gjør det mulig å videreføre samarbeid der dette fungerer godt, samtidig som ferie-SFO kan gjennomføres lokalt når avstand, lokaler eller barnas behov tilsier det. Dette kan redusere belastningen på vertsenhetene og gi bedre forutsetninger for å ivareta barn som trenger kjente voksne og forutsigbare rammer.

Forskjellen mellom påmelding og faktisk oppmøte gjør bemanningsplanleggingen krevende. Bemanningen bør derfor planlegges med utgangspunkt i historisk oppmøte, aktuelle påmeldingstall og kjente behov i barnegruppen. Dersom det faktiske oppmøtet avviker vesentlig fra planen, kan berørte SFO-er samarbeide om å omfordele ansatte når dette er praktisk mulig og faglig forsvarlig.

Vurderinger av barns beste

Ferie-SFO skal gi barn et trygt og godt omsorgs- og fritidstilbud. Evalueringen viser at samlokalisering kan gi et større lekemiljø og nye relasjoner, men også at det kan skape utrygghet og redusert forutsigbarhet for enkelte barn. Hensynet til barnets beste taler derfor for at organiseringen vurderes ut fra den aktuelle barnegruppen og lokale rammer, ikke bare ut fra antall tilbudssteder.

En fleksibel modell gjør det mulig å videreføre velfungerende samarbeid og samtidig ivareta barn og grupper som har behov for andre rammer. Den gir også bedre mulighet til å sikre at ansatte med kjennskap til barna følger med når enheter samarbeider.

Alternative løsninger

Et alternativ er fortsette ordningen frem til sommer 2027. Dette kan gi større fag- og lekemiljø enkelte steder, men evalueringen dokumenterer ikke en samlet økonomisk gevinst og viser betydelige lokale forskjeller.

Konklusjon

Ferie-SFO skal fortsatt være en del av SFO-tilbudet i Arendal kommune. Evalueringen av skoleåret 2025-2026 viser ikke at samling på et minimum antall steder har gitt en samlet økonomisk besparelse. Erfaringene med kvalitet og gjennomføring er delte, mens faglig erfaringsdeling og bedre kjennskap mellom ansatte er en tydelig positiv virkning.

Kommunedirektøren anbefaler at ferie-SFO organiseres fleksibelt i samsvar med gjeldende forskrift. SFO-enhetene kan og bør samarbeide der dette gir et godt og forsvarlig tilbud, men det fastsettes ikke et minimum antall faste steder. Det anbefales ikke å innføre et gebyr ved manglende oppmøte. Bemanningsutfordringen håndteres i stedet gjennom planlegging basert på faktisk historisk oppmøte og omfordeling av ansatte mellom SFO-er når dette er nødvendig og forsvarlig.